

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

ในการนำเสนอรายงานการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอในสาระสำคัญ 5 ส่วนคือ วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานและศึกษากระบวนการพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนากระบวนการปฏิบัติงาน (Format of Development Analysis)

เป็นการวิเคราะห์ระบบงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ และการศึกษาสภาพการปฏิบัติงานจริงของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1.1 การศึกษาวิจัยเอกสาร เพื่อศึกษาวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยวิธีการรวบรวมและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาจากความสอดคล้อง และความแตกต่างของแต่ละบทบาทหน้าที่ และสรุปผลการวิจัย ตามแนวคิดของนักวิชาการหรือหน่วยงาน และผลการวิจัย ที่ปรากฏอยู่ในกฎหมาย ระเบียบ เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 การวิเคราะห์ระบบงาน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์งาน (Job Analysis) โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์งานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 3 โรงเรียนได้มาโดยวิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงโรงเรียนขนาดใหญ่ ในพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 3 โรงเรียน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถามเพื่อการวิเคราะห์งาน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Close Question) และปลายเปิด (Open Question) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือดังนี้

1.2.2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์งาน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์งานจากตำรา และเอกสารทางวิชาการ

1.2.2.2 สร้างแบบสอบถามเพื่อการวิเคราะห์งานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้ผลการศึกษา หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์งาน และการสร้างเครื่องมือในการวิเคราะห์งาน ประกอบด้วยการวิจัยเอกสาร บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเนื้อหาของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ วัตถุประสงค์ของงาน ลักษณะงาน หน้าที่และความรับผิดชอบ การควบคุมบังคับบัญชา วิธีการ วัสดุ เครื่องมือ และอุปกรณ์สำหรับปฏิบัติงานการบันทึกและรายงาน การตรวจงาน ประสิทธิภาพ ความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

1.2.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

1.2.2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 โรงเรียน โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ทดลองใช้เครื่องมือจำนวน 15 คน

1.2.2.5 วิเคราะห์ผลการทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิเคราะห์งานและดำเนินการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์งานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการดำเนินงานดังนี้

1.2.3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือเพื่อเก็บข้อมูลการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อแจ้งไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2.3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการวิเคราะห์งานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช พร้อมด้วยขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำนวน 3 โรงเรียน ด้วยตนเอง

1.2.3.3 ผู้วิจัยแนะนำแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลแก่ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย พร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอีกสาขาละ 1 คน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกได้แก่ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ให้ข้อมูลในแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 45 คน

1.2.3.4 ขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาเก็บรวบรวมแบบสอบถาม เพื่อการวิเคราะห์งาน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 จังหวัดนครศรีธรรมราช และผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

1.2.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์งานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย

1) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากข้อคำถามประเภทปลายปิดหรือข้อคำถามปลายเปิดที่เป็นข้อมูลตัวเลข โดยการคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากข้อคำถามประเภทปลายเปิดที่ให้ข้อมูลเป็นข้อความด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

1.2.4 การแปลผลข้อมูล ผู้วิจัยแปลผลระดับการปฏิบัติงานจริงตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2535 : 100)

ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ขั้นที่ 2 การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนางาน (Format of Development Synthesis)

เป็นขั้นตอนการจัดรูปแบบหรือองค์ประกอบต่าง ๆ โดยการสังเคราะห์ระบบงาน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 วิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้ผลการวิเคราะห์งานที่ได้ในขั้นตอนการวิเคราะห์ระบบ

2.2 จัดองค์ประกอบย่อยของรูปแบบงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามแนวคิดของระบบทั่วไป 4 ด้านคือ ด้านปัจจัยหรือทรัพยากร ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ด้านผลผลิตหรือ ผลการดำเนินงาน และด้านข้อมูลป้อนกลับ

ขั้นที่ 3 ขั้นตอนออกแบบรูปแบบการพัฒนา (Format of Development System Design)

เป็นขั้นตอนการนำผล ที่ได้จากการสังเคราะห์ ระบบโดยทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำรูปแบบ (ฉบับร่าง) ระบบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวม พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของระบบในแต่ละองค์ประกอบย่อย ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบของระบบทั้ง 4 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Outputs) และข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของระบบหรือรูปแบบการปฏิบัติงานทั่ว ๆ ไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้รับจากขั้นตอนการสังเคราะห์ระบบ

3.2 ออกแบบ ในการจัดทำรูปแบบ (ฉบับร่าง) ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Outputs) และข้อป้อนกลับ (Feedback)

3.3 จัดทำรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบย่อยในการจัดทำรูปแบบ (ฉบับร่าง) โดยวิธีการดังนี้

3.2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานแต่ละองค์ประกอบจากเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 ศึกษาผลการวิเคราะห์งาน และสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนางานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.2.3 ออกแบบรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบในระบบการปฏิบัติงานให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ระบบงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติได้จริงมากที่สุด

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนางาน (Format of Development Verification)

เป็นขั้นตอนการนำ (ฉบับร่าง) ระบบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช ไปทำการตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงาน หรือนำไปใช้จริง ประกอบด้วยกระบวนการดังนี้

4.1 การตรวจสอบรายละเอียดของรูปแบบการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบ โดยการจัดประชุมสัมมนาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะผู้ใช้รูปแบบการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

4.1.1 ผู้วิจัยพิจารณาเลือกผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาตามที่ระบุไว้ในข้อ 4.2

4.2.1 ผู้วิจัยทำหนังสือเชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการพัฒนาตามที่ได้พิจารณาเข้าร่วมประชุมสัมมนาตามวันเวลาที่กำหนด

4.1.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดประชุมสัมมนา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการพัฒนามตามวันเวลาดังกล่าวไว้ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาร่วมกันพิจารณา

ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ หรือนำไปใช้เก็บข้อมูลของรายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบย่อยของรูปแบบพัฒนาการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.1.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นที่ได้จากการร่วมอภิปรายของผู้เข้าร่วมสัมมนาที่มีต่อ (ฉบับร่าง) ของรูปแบบการพัฒนาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามองค์ประกอบย่อยของระบบ

4.1.4 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผลการประชุมสัมมนา

ขั้นที่ 5 การปรับปรุงระบบการพัฒนาระบบ (Format of Development Improvement)

เป็นขั้นตอนการนำ (ฉบับร่าง) รูปแบบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช มาปรับปรุงเฉพาะองค์ประกอบที่ยังขาดความสมบูรณ์ โดยดำเนินการดังนี้

5.1 จัดลำดับองค์ประกอบย่อยของระบบหรือรูปแบบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยพิจารณาหาค่าเฉลี่ยที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ

5.2 คัดเลือกองค์ประกอบย่อยของระบบที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำกว่า 4.00 เพื่อนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5.3 ดำเนินการปรับปรุงรูปแบบตามที่คุณผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ให้คำแนะนำ เพื่อปรับปรุงไว้ ตลอดจนองค์ประกอบซึ่งที่ประชุมสัมมนาผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการใช้ระบบ ประเมินลงความเห็นว่าจะควรปรับปรุง ทั้งนี้เพื่อให้ระบบหรือรูปแบบมีความสมบูรณ์ ถูกต้อง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยรูปแบบการพัฒนาระบบปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดใหญ่ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมีระดับการมีส่วนร่วม โดยรวมในระดับปานกลาง
2. การปฏิบัติงานที่รับผิดชอบในด้านหน้าที่ที่รับผิดชอบอื่น ๆ ที่ต้องปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. การควบคุมบังคับบัญชาและลักษณะวิธีปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
4. การวิเคราะห์งานเพื่อใช้เป็นเครื่องมือวิจัยในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
5. การใช้วัสดุ อุปกรณ์หรือเครื่องมือในการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
6. การติดต่อประสานงาน กรบับทักและรายงานผลการตรวจสอบงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
7. คุณสมบัติของผู้ที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านความรู้ขั้นพื้นฐานที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาสูงสุด คือระดับปริญญาตรี
8. องค์ประกอบการปฏิบัติงานด้านผลผลิต (Output) ซึ่งประกอบด้วย การบันทึกผลและรายงานผลการปฏิบัติงาน การติดต่อประสานงานกับบุคคลและหน่วยงาน การอาศัยและการใช้ข้อมูลการรายงาน การตรวจสอบของคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ตรวจสอบของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

จากสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยดังกล่าวมาแล้ว สามารถให้ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ควรคัดเลือกตัวบุคคลเพื่อปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกลั่นกรองคนที่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และในอนาคตการสรรหา ต้องมีการเลือกตั้ง
2. การแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องสามารถเสียสละเวลาเพื่อศึกษาระบบการประเมินและดำเนินการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำผลการปฏิบัติงานไปใช้ โดยการยืดหยุ่น ปรับปรุงให้สอดคล้องกับโครงสร้างและจำนวนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ความพร้อมทางด้านวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษา ค้นคว้า วิจัยเพื่อพัฒนา เกณฑ์การปฏิบัติงาน และเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการเฉพาะ เพื่อสร้างมาตรฐานในการดำเนินงาน ของคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อการพัฒนาหรือนำเสนอรูปแบบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงานในอนาคต